

Ļaunākais jau ir noticis, un var būt tikai labāk!» sacīja G. Beļavskis, uzsverot, ka ir nelabojams optimists.

Risinājums - noteikumi

Bankas vadītājs deputātiem norādīja, ka visiem – gan industrijai, gan regulatoriem - lielākais izaicinājums ir pāriet uz riskos balstītu pieeju finanšu nozarē. «Uzraudzībā šobrīd mums ir drastiska un piesardzības vadīta pieeja. Proti, bankas labāk slēdz kontu, nekā uzņemas atbildību. Izpratne no regulatora puses ir tāda, ka viss ir ļoti slikts, un kopumā iznāk, ka nav labi!» situāciju patlaban skaidroja G. Beļavskis. Darbs pie riskos balstītas sistēmas izveidošanas notiek, tomēr jautāts, kas konkrēti būtu jādarīja, vai pie vainas kontroles stingrība, G. Beļavskis uzsvēra, ka ar stingrību viss esot labi. Aplamības, kas notiek finanšu sektorā, bankas vadītājs izpauž līdzībā ar satiksmi. Proti, satiksmes noteikumos viss ir skaidri pateikts, kad braukt un pie kuras gaismas, kur atļauts nogriezties un kur nē. Finanšu sektorā šādas skaidrības nav.

«Banku sektorā noteikumi ir tādi – jūst, laudis, brauciet, bet mēs paskatīsimies! Ir jāzina, kā pareizi nogriezties pa labi un pa kreisi. Tā visa nav, un bankas izvēlas braukt tikai taisni un pat neskatīties ne pa labi, ne pa kreisi ar cerību, ka par to nesodīs, lai gan pārliecības tik un tā nav, jo nevar jau zināt, ar kādu ātrumu var braukt.» deputātiem vienkāršoti izskaidroja G. Beļavskis.

Vajag pozitīvo signālu

Nevilšus rodas jautājums, kad tad īsti kļūs labāk, un savā stāstā deputātiem G. Beļavskis sniedza arī šo atbildi. «Manuprāt, starptautiskie finanšu spēlētāji pēc tam, kad Latvijā aizvēra otro lielāko banku, uz laiku aizturēja centrālās bankas vadītāju un regulatora vadība faktiski tika atbrīvota no darba, ir sapratuši, ka te kaut kas ir slikti, un to ir ierakstījuši savos bločinos,» vispirms ēnu pār Latviju raksturoja Citadele bankas vadītājs, norādot, ka patlaban daudz kas atkarīgs no premjera Krišjāņa Kariņa, finanšu sektora kapitāla remonta un kā tas beigsies. G. Beļavskis arī uzsvēra, ka mums ir arhaisks e-paraksts, ko maz lieto, un tādas lietas iet roku rokā ar finanšu sektora darbību.

«Ir pilnīgi skaidrs, ka viss agri vai vēlū aizmirstas, bet mums vajadzētu rīkoties tā, lai tas notiek kādu gadu ātrāk, nevis gadu vēlāk,» sacīja G. Beļavskis, norādot, ka pirms četriem gadiem Grieķijas obligācijas neviens nepirka, bet tagad pieprasījums pārsniedz piedāvājumu. «Nauda pasaulē ir trīljoniem, un tā meklē vietu. Vajag tikai dažus pozitīvus signāliņus!» tā G. Beļavskis.

Uz Krieviju bez paranojas

Raksturojot sadarbību ar austrumu tirgu, kas šobrīd ir apgrūtināta, G. Beļavskis saņēma vairākus deputātu jautājumus par to, kas īsti ir par vainu. Kas eksportam uz Krieviju par vainu? Problēma, kā izrādās, ir apstākļi, ka nereti preču saņēmējs ir čaulas kompānija vai tāda kā blīve, kas stāv priekšā tirdzniecības tīklam, kas reāli preces saņem. Nelaime ir, ka banka nezina, kas aiz čaulas kompānijas stāv, un saredz risku. Šādas blīves tiek veidotas, jo biznesu austrumu tirgū apgrūtinā korupcija.

«Ja uzņēmums, piemēram, tepat Latvijā ražo alkoholu, uzlīmē akcīzes markas un piegādā vairumtirdzniecības ķēdei Krievijā, tad nav nekādu problēmu. Nav problēmu, un ceru, ka arī nebūs, ceru, ka nenonāksim līdz tādai paranojai, ka jebkas, kas ir saistīts ar Krieviju, ir slikti!» izteicās G. Beļavskis.

Jānis Goldbergs

NODOKĻI

Raitā tempā precizēs PVN likuma normas

Pievienotās vērtības nodokļa likumā tiks veiktas izmaiņas, kas skar vairākus šī nodokļa piemērošanas aspektus

To paredz valdībā izskatītie grozījumi Pievienotās vērtības nodokļa (PVN) likumā. Lai šīs izmaiņas stātos spēkā, par tām vēl ir jānobalso Saeimas vairākumam. Vienlaikus iecerēts, ka šīs izmaiņas būs spēkā jau no 2020. gada. ZAB Sorainen partneris nodokļu un muitas jautājumos Jānis Taukačs atzīst, ka izmaiņas skar daudzas jomas – pārrobežu tirdzniecību, darījumu ķēdes, medicīnu, rēķinus, kapitālu.

Direktīva prasa ātrumu

«Ar nosaukumu PVN ātrie labojumi ir zināmi jaunie PVN likuma grozījumi, kas Latvijai jāievieš līdz gada beigām, kā to paredz attiecīgā direktīva. Tās mērķis ir tieši tāds, kā minēts - panākt ātru risinājumu dažu noteikumu, kas regulē pārrobežu darījumus, vienkāršošanai un saskaņošanai ES dalībvalstu starpā,» skaidro J. Taukačs. Tas nepieciešams līdz aptuveni 2022.-23.gadam, kad varētu stāties spēkā jaunā PVN sistēma.

«Grozījumi pēc būtības skar divus jautājumus. Pirmkārt, konsignācijas preču pārrobežu piegādes ES ietvaros (piemēram, A pārdod preces B, bet B kļūst par preču īpašnieku tikai tad, kad tas ir atradis pircēju C; tādēļ tehniski sanāk, ka A aizved savas preces pāri robežai un tur B valsts noliktavā). Otrs jaunums skar t.s. darījumu ķēdes (t.i., ja preču piegādē iesaistīti starpnieki; piemēram, preces fiziski transportē ES ietvaros no A uz D, bet īpašuma tiesības uz precēm iegūst B un tad – C jeb neierobežots skaits starpnieku dažādās ES valstīs,» grozījumu būtību skaidro J. Taukačs.

Konsignācijas stāsts

Viņš norāda, ka parasti preču piegādēm PVN piemērošana seko preču fiziskai kustībai. «Tas nozīmē, ka līdz šim parasti Latvijas uzņēmumam, aizvedot savas preces uz citu ES dalībvalsti uz konsignācijas noteikumu pamata, būtu jāreģistrējas šajā citā valstī kā PVN maksātājam un jāpiemēro tās valsts PVN, kad pircējs galu galā kļūst par īpašnieku. Latvijā jau tagad šādiem gadījumiem ir spēkā atvieglojums, kas ļauj citu dalībvalstu piegādātājiem neregistrēties Latvijā. Tagad šāds atvieglojums strādās arī uz otru pusi – Latvijas uzņēmumiem izvedot savas preces uz citas ES valsts noliktavu un turot tās tur ne vairāk kā 12 mēnešus,» tā J. Taukačs.

Vienīgi jāievēro jaunas deklarēšanas un uzskaites (īpašs preču reģistrs) prasības – jāpagaida attiecīgie grozījumi MK noteikumos un jāievēro attiecīgās regulas nosacījumi. Jaunie noteikumi paredzot arī iespēju nomainīt pircēju šādām piegādēm, nezaudējot tiesības uz atvieglojumu vai iespēju nogādāt šādas preces atpakaļ uz Latviju. «Arī termiņš piegādes uz noliktavu citā ES valstī ir jāuztver tēlaini, nevis burtiski, jo likums neparedz noliktavu starp izpildāmajiem kritērijiem

FOTO - ZANE BIEREILETA

Izmaiņas skar daudzas jomas – pārrobežu tirdzniecību, darījumu ķēdes, medicīnu, rēķinus, kapitālu, teic ZAB Sorainen partneris nodokļu un muitas jautājumos Jānis Taukačs.

– precīzāk būtu piegāde vairumtirdzniecībai. Šogad, starp citu, ES tiesa Sorainen klienta Oribalt lietā spriedusi arī par muitas vērtību konsignācijas precēm, ka līdzšinējā VID prakse nav bijusi korekta,» tā J. Taukačs.

Darījumu ķēdes

Sagatavotie grozījumi skar arī darījumu ķēdes. Par darījumu ķēdēm PVN likumā, pēc J. Taukača sacītā, būtu jāpriecājas, jo beidzot likumā būs ielikts tas, ko līdz šim vajadzēja izlobīt no dažādiem ES tiesas spriedumiem. Proti, problēma bija tāda, ka 0% PVN likmi drīkst piemērot tikai vienam no visas darījumu ķēdes. «Tas pārējiem starpniekdarījumiem var radīt gan PVN reģistrācijas, gan vietējā PVN piemērošanas nepatīkšanas. Tādēļ 0% likmi drīkst piemērot preču piegādētājam (A) ir paziņojis savu PVN numuru, kas tam piešķirts dalībvalstī (A), no kuras preces ir nosūtītas vai transportētas,» skaidro J. Taukačs. Tātad, ja minētajā piemērā (A-B-C-D (katrs reģistrēts savā ES dalībvalstī), kur transports ir no A uz D) 0% PVN likmi piemēro piegādei no A uz B, tad B piegādei uz C (un C piegādei uz D) gan B, gan C būs jāreģistrējas D valstī kā PVN maksātājam un jāpiemēro D valsts PVN likme. «Savukārt, ja B ir pateicis A, ka tas darījumam piemēros savu A valsts PVN numuru, tad A darījumam ar B piemēros A valsts PVN likmi, B piemēros 0% likmi A valstī darījumam ar C, bet C piegādei uz D būs jāreģistrējas D valstī kā PVN maksātājam un jāpiemēro D valsts PVN likme,» tā J. Taukačs. Viņš

piemetina, ka darījumu ķēdes ietvaros drīkst piemērot arī PVN regulējumu, kas attiecas uz *trijstūrveida* darījumiem. «Tas nozīmē, ka minēto darījumu ķēdē puses var izvairīties no PVN reģistrācijas citā valstī un attiecīgās vietējo piegāžu PVN likmes piemērošanas, ja veidojas PVN likumā paredzētais trijsstūris: A transportē preces uz C valsti, kam seko C piegāde ES uz D, vai arī ja A veic piegādi ES uz B, kas pēc tam nogādā preces D (C paliekot starpniekam *uz papīra*),» skaidro J. Taukačs.

Citi svarīgi smalkumi

Iecerētie grozījumi paredz, ka PVN likums būs saskaņots ar grāmatvedības likumā paredzēto rēķinu glabāšanas kārtību. «Proti, PVN maksātājs būs tiesīgs papīra formā izrakstīto un saņemto PVN rēķinu pārvērst un glabāt elektroniskajā formā,» norāda J. Taukačs. Viņš vērš uzmanību, ka turpmāk visās jomās, kur piemērots vietējais reverss, jānorēķinās, izmantojot bezskaidras naudas norēķinus, t.sk. arī darījumos par saņemtajiem kokmateriāliem un metāllūžņiem, kā arī ar to piegādi saistītiem pakalpojumiem. Bez tam ir atrunāta priekšnodokļa korekcijas kārtība par ieguldījumiem komercsabiedrības kapitālā. «Līdz šim PVN maksātājs, veicot pamatlīdzekļu mantisko ieguldījumu citas personas pamatkapitālā, ja šo ieguldījumu nav paredzēts izmantot ar PVN apliekamajiem darījumiem, veica priekšnodokļa korekciju no pamatlīdzekļa atlikušās (neamortizētās) vērtības. Savukārt tagad likums šo pašu kārtību paredzēs piemērot arī nemateriālajiem ieguldījumiem kapitālā (datorprogrammas, licences u.c.),» norāda J. Taukačs.

Zobu protezēšana bez PVN

Kā nelielu uzvaru tirgus sakārtošanas virzienā ZAB Sorainen partneris nodokļu un muitas jautājumos uzskata grozījumus saistībā ar medicīnu. «Grozījumi faktiski apstiprina jau līdz šim pastāvošo praksi, kur medicīnas iestādes sniedza pakalpojumus nevis tieši pacientam, bet citai medicīnas iestādei, kas sniedz pakalpojumu pacientam. Tādēļ svītrotā prasība sniegt pakalpojumu tieši pacientam, lai būtu tiesības piemērot atbrīvojumu no PVN,» tā J. Taukačs. Vēl šai ziņā gaidāmi precizējoši attiecīgo MK noteikumu grozījumi. «Nekautrēšos piebilst, ka šī ir Sorainen kopā ar tās klientu izlolota iniciatīva, kas atrada dzirdīgas ausis attiecīgajā profesionālajā asociācijā un vēlāk – Finanšu ministrijā,» piemetina J. Taukačs. Tāpat likums papildināts ar zobu protežu iekļaušanu ar PVN neapliekamo piegāžu sarakstā. «Tā kā pat anotācija par šīs izmaiņas iemeslu min pavēcu ES tiesas spriedumu, tad pie lielākām summām, iespējams, varētu apsvērt attiecīgo darījumu PVN koriģēšanu par pēdējiem trim gadiem,» vērtē J. Taukačs.

Māris Ķirsons